

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI RAHBARLARINING
BOSHQARUV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI**

Azizov A'zam Aziz o'g'li

“Ahil Oila” nodavlat maktabgacha ta'lim tashkiloti direktori

Annotatsiya. *Ushbu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarining boshqaruv kompetensiyasini oshirish mexanizmlari haqida tahlil va fikrlarni taqdim etadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarining boshqaruv kompetensiyasini rivojlantirish sifatli erta bolalik ta'limini ta'minlashda juda muhimdir. Ushbu tashkilotlarda samarali boshqaruv nafaqat kundalik faoliyatni muammosiz amalga oshirishni ta'minlaydi, balki bolalarning rivojlanish ehtiyojlariga mos muhit yaratishda ham muhim rol o'ynaydi.*

Kalit so'zlar: *Boshqaruv kompetensiyasi, maktabgacha ta'lim, rahbarlik ko'nikmalari, erta bolalik ta'limi, xodimlarni boshqarish, professional rivojlanish, pedagogik – psixologik ekspertiza, normativ huquqiy talablarga rioya qilish, moliyaviy boshqaruv, strategik rejalashtirish.*

Abstract. *This article analyzes the mechanisms for enhancing the managerial competence of preschool education institution leaders. Strengthening the managerial capacity of administrators is a crucial factor in ensuring high-quality early childhood education. Effective management not only ensures the smooth organization of daily activities but also contributes to creating a supportive and development-oriented environment that meets children's growth needs.*

Keywords: *managerial competence, preschool education, leadership skills, early childhood education, staff management, professional development, pedagogical expertise, compliance with regulatory requirements, financial management, strategic planning.*

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarish o'ziga xos qiyinchiliklarga ega, jumladan bolalarning xavfsizligini ta'minlash, xodimlarni boshqarish, o'quv dasturini amalga oshirish va normativ talablarni bajarish. Shu sababli ushbu soha rahbarlari o'z boshqaruv kompetensiyasini doimiy ravishda rivojlantirishi zarur. Maktabgacha ta'limda boshqaruv kompetensiyasi rahbarlik ko'nikmalari, pedagogik bilim va ma'muriy vazifalarni samarali boshqarish qobiliyatining kombinatsiyasini o'z ichiga oladi. Bu kompetensiya muhim, chunki maktabgacha ta'lim inson hayotidagi uzoq muddatli o'qish va rivojlanishning asosini tashkil etadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlari nafaqat bolalik ta'limi printsiplarini chuqur bilishi, balki jamoasini samarali boshqarish, ta'lim siyosatini amalga oshirish va bolalar uchun xavfsiz hamda qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish uchun zarur bo'lgan kuchli boshqaruv ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Rahbarlarning boshqaruv kompetensiyasini rivojlantirish asosiy yo'nalishlari:

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

1. Maqsadlarni belgilash: Samarali rahbar o'z tashkiloti erishmoqchi bo'lgan natijalarini aniq belgilashi zarur. Bu erta bolalik ta'limining keng maqsadlariga mos kelishi lozim: o'qishga qiziqish uyg'otish, ijtimoiy va emosional rivojlanishni rag'batlantirish, bolalarni keyingi ta'lim bosqichlariga tayyorlash. Rahbar bu maqsadlarni xodimlar, ota-onalar va boshqa manfaatdor tomonlarga tushuntira olishi lozim.

2. Pedagogik bilimlar: Rahbarlar bolalarning rivojlanish bosqichlari, o'quv dasturlarini ishlab chiqish va zamonaviy pedagogik metodologiyalarni bilishi lozim. Doimiy professional rivojlanish rahbarlarga xodimlarni samarali ta'lim amaliyotlarini amalga oshirishda yo'naltirish imkonini beradi.

3. Xodimlarni boshqarish: Maktabgacha ta'lim rahbarining asosiy vazifalaridan biri malakali va motivatsiyali xodimlarni jalb qilish, tayyorlash va ularni rivojlantirishdir. Bu kuchli ijtimoiy ko'nikmalar, inson resurslarini boshqarish bilimlari va xodimlarga doimiy professional rivojlanish imkoniyatlarini yaratishni talab qiladi.

4. Kommunikatsiya: Rahbarlar xodimlar, ota-onalar, bolalar va boshqa tomonlar bilan samarali muloqot qila olishi zarur. Aniq va tushunarli kommunikatsiya noto'g'ri tushunishlarni oldini oladi va ishonchni mustahkamlaydi.

5. Moliyaviy boshqaruv: Rahbarlar byudjetni nazorat qilish, resurslarni samarali taqsimlash va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash bo'yicha bilimga ega bo'lishi zarur.

6. Normativ huquqiy talablar: Rahbarlar bolalarning xavfsizligi, xodimlarning malakasi va ta'lim natijalarini qamrab oluvchi davlat me'yorlariga amal qilishi lozim.

7. Strategik va innovatsion yondashuv: Uzoq muddatli maqsadlarni belgilash, yangi texnologiyalar hamda metodologiyalarni joriy etish rahbarning asosiy vazifalaridan biridir.

Boshqaruv kompetensiyasini oshirish mexanizmlari:

- Doimiy o'qish va professional rivojlanish: Rahbarlar uchun rahbarlik ko'nikmalari, maktabgacha ta'lim va ma'muriy boshqaruv bo'yicha treninglar, seminarlar, onlayn kurslar va tajriba almashish guruhlari samarali bo'ladi.

- Mentorlik va kouching: Tajribali mentorlar rahbarlarga shaxsiy yo'naltirish va qo'llab-quvvatlashni ta'minlaydi. Kouch - rahbarlar yangi strategiyalarni joriy qilganlarida yordam beradi.

- Tarmoqlanish va professional hamkorlik: Rahbarlar boshqa pedagoglar va maktabgacha ta'lim ekspertlari bilan tajriba almashish orqali innovatsion yechimlar topishi mumkin.

- O'zini baholash va refleksiya: Tanqidlarga bardoshlilik, rahbarlik baholari va o'zgaralar fikrini eshita bilish rahbarlarga kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi.

- Hamkorlikda boshqaruv: Xodimlarni qaror qabul qilish jarayoniga jalb qilish ularni motivatsiya qiladi va jamoaviy ishni yaxshilaydi.

- Texnologiyalarni integratsiya qilish: Boshqaruv dasturlari, onlayn kommunikatsiya platformalari va raqamli ta'lim resurslari orqali ma'muriy ishlar soddalashtiriladi.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

- Ota-onalar va jamoatchilik bilan hamkorlik: Rahbarlar ota-onalarni faol jalb qilish orqali bolalar rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.
- Amaliy yo'naltirilgan faoliyat: Rahbarlar turli boshqaruv vazifalarini amaliy tarzda o'rganishi va kompetensiyalarini shakllantirishi zarur.

Xulosa

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarining boshqaruv kompetensiyasini oshirish sifatli maktabgacha ta'limini ta'minlash uchun muhimdir. Rahbarlik, pedagogik bilim, xodimlarni boshqarish, kommunikatsiya, moliyaviy boshqaruv, normativ talablarga rioya qilish va strategik rejalashtirishga e'tibor qaratish orqali rahbarlar bolalar rivojlanishi uchun qulay muhit yaratishi mumkin. Professional rivojlanish dasturlari, mentorlik, tarmoqlanish, o'zini baholash, hamkorlikda boshqaruv, texnologiyalar va manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik kompetensiyani oshirishda muhim rol o'ynaydi. Maktabgacha ta'lim rahbarlarini rivojlantirishga sarmoya kiritish bolalar kelajagiga sarmoya hisoblanadi.

Adabiyotlar

1. Begimkulov Sh. Pedagogik fanlar bo'yicha ilmiy ishlar. T.: 2007. 305 b.
2. Belaya K.Yu. Maktabgacha ta'lim muassasasida innovatsion faoliyat: Metodik qo'llanma. M.: Sphere, 2005. 64 b.
3. Bern E. Rahbar va guruh. Tashkiliy va guruh dinamikasi. Yekaterinburg: Litur, 2000. 320 b.
4. Khamdamova M. "Science and Innovation – zamonaviy tushunchalar" xalqaro ilmiy forum materiallari to'plami, Moskva, 2019, 46-50 b.

